

Pædagogisk læreplan for Den private institution Femstjernen 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Femstjernen er en integreret privat institution med plads til 75 børn, fordelt på to vuggestuegrupper, en gruppe for de ca. 2-4 årige og en gruppe for de 4-6 årige. Det er vores mål at være ca. 65 børn for at sikre god plads og rum til alle. Vi har valgt at inddеле børnene i 3 grupper, dette for at sikre at børnene får den læring de har brug for med mere jævnaldrende kammerater. Der kan i en børnehave være stor forskel på et børnehavebarn der er 2 år og 10 måneder og et på 5 år og 6 måneder i dels læring og aktivitetsniveau. Ved at have indført mellemgruppen, sikre vi et mere målrettet og trygt læringsmiljø til børnene. Vi lægger desuden vægt på at være et hus, hvor børn, forældre og personalet kender hinanden godt. Vi er sammen på tværs af alder og grupper om morgenen til morgenmad, hvilket er med til at skabe en glidende overgang fra vuggestue til børnehave. Her kan vuggestuebørnene lære de voksne fra børnehaven at kende. Vi sætter en ære i vores arbejde, det håber vi kan ses og føles når man træder ind i vores hus. Vi taler til hinanden i en god tone, og viser glæde ved at se hinanden. Det skal være godt at være både barn og voksen her i Femstjernen.

Barnets liv i institutionen skal ses i sammenhæng med dets liv i familien og dets liv i øvrigt, da barnets socialisering og udvikling foregår alle disse steder. I Femstjernen vil vi lære børnene at blive en del af en gruppe. Barnet tilknyttes det faste personale på stuen, hvilket giver tryk-
hed. Derudover har hvert barn en primær voksen, som spiser med barnet. Det er det faste personale på stuerne, som sammen er ansvarlig for de daglige pædagogiske iagttagelser, og for afholdelse af forældresamtaler.

Institutionens formål er i samarbejde med forældre at skabe et trygt og udviklende miljø, der kan supplere hjemmets opdragelse. Gennem virke og leg skal der gives mulighed for at børnene kan fremme deres fantasi samt forståelse for mennesket, naturen og samfundet. Gennem

samværet med andre børn og voksne skal barnets forståelse for samarbejde, hjælpsomhed, empati og ansvarsfølelse fremmes.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn:** Det at være barn har værdi i sig selv
- **Dannelse og børneperspektiv:** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse
- **Leg:** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring:** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret
- **Børnefællesskaber:** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for
- **Pædagogisk læringsmiljø:** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring
- **Forældresamarbejde:** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring
- **Børn i udsatte positioner:** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter
- **Sammenhæng til børnehaveklassen:** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Femstjernens børnesyn er at alle børn har værdi i sig selv. Vi arbejder ud fra barnets perspektiv, vi anerkender børnenes forskellighed og at de udvikler sig i deres eget tempo. Det er vigtigt at en voksen giver sig tid til at lytte og forstå det enkelte barn, så barnet føler sig set, hørt, læst og forstået. Nærvær, plads, tid, ro og tryghed, er nøgleord som vi finder vigtigt i arbejdet med det enkelte barn og den samlede børnegruppe.

Vi tager hensyn til legerelationer og udvikling ved gruppeskift fra vuggestue til børnehave, samt i de forskellige børnegrupper.

Vi lægger vægt på at skabe små selvstændige, demokratiske individer, som på sigt kan begå sig i samfundet. Det skaber vi f.eks. ved at de vælger sange til samling, lærer at lytte til hinanden og have indflydelse på dagens aktiviteter. Det er bare en af måderne vi arbejder på, for at fremme børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Vi prioriterer børnenes spontane og selvorganiserede lege, som vi både anerkender og respekterer, samt giver betydelig plads i hverdagen. Det pædagogiske personale igangsætter og deltager ofte i lege, dermed inviterer og inkluderer vi alle børn i legen. Det mener vi på sigt kan være med til at skabe nye legerelationer og udvikle børnenes sociale relationer.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på vigtigheden af læring og alt det der indgår i alle dagens aktiviteter, rutiner og lege. Ved at være opmærksom på dette og ved at støtte børnene i deres læring, er de voksne med til, at skabe selvstændige individer, som kan begå sig i fællesskabet.

F.eks. ved at vi allerede fra vuggestuen lærer at tage skoene af og bære dem ind på egne pladser, til toiletræning i mellemgruppen og til sidste læring om tal og bogstaver i storgruppen.

I Femstjernen arbejder vi med en inkluderende tilgang til børnene. Det er vigtigt, at børnene føler sig set, hørt og forstået, både som det enkelte individ og som en del af det sociale fællesskab, fra de kommer om morgenen til de går hjem om eftermiddagen. Alle børnene bliver set, hørt og budt velkommen. Børnene er selv med til at bestemme hvad vi skal lege og lave af aktiviteter. Børnene er sammen på tværs af aldersgrupper, om morgenen, formiddagen og sidst på eftermiddagen. Det giver dem et indblik i alders- og udviklingsforskelle. Her lærer de store hurtigt at hjælpe de små, f.eks. ved morgenmadsbordet, hvor et børnehavebarn kan hælde et glas mælk op til et vuggestuebarn eller om eftermiddagen, på legepladsen, hvor de yngste kan følge de ældste og udvikle deres nysgerrighed og interesse for de forskellige aktiviteter.

Vi arbejder med børnefællesskaber på stuerne og på tværs af stuerne for at børnene får en bredere perspektiv og kendskab til hinanden og til alle de voksne i institutionen.

Vi arbejder med brobygning på tværs af alder og stuer for at børnene kan danne relationer og få en glidende overgang mellem stuerne. De spejler sig i hinanden og deres kropsbevidsthed bliver udfordret, ved at spejle sig i hvad de andre gør og siger, når der synges, danses eller bliver udfordret motorisk. Derudover styrkes deres koncentration, da børnene skal lære at lytte til hinanden og kunne tage mod beskeder.

Sidst men ikke mindst bliver sproget styrket gennem dialog og relation med de ældre børn.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Femstjernen skaber vi et trygt og godt læringsmiljø for børnene gennem de faste rutiner i vores hverdag. De faste rutiner er med til at skabe et overblik for både børn, forældre og personale. De faste rutiner indebærer f.eks. måltider, aktiviteter, bleskift, ture, fri leg osv. Det er rutinerne, som er med til at skabe de faste rammer om de pædagogiske læringsmiljøer i hverdagen.

Derudover benytter vi os af gentagelser i hverdagen, for at skabe en genkendelighed og tryghed for det enkelte barn. Vi følger barnet i dets tempo og forsøger igennem aktiviteter og faste rutiner at guide dem til at videreudvikle sig og dermed rykke på deres zone for nærmeste udvikling. Eksempler på læringsmiljøer kan være:

- Et barn hjælpes med at blive selvhjulpen i garderoben og lærer at det er okay at spørge efter hjælp
- At skifte bleer, skal ikke ”bare overstås” – det er én til én kontakt, som kan bruges til læring (sprog f.eks.)
- At snakke med børnene ved ens bord, om hvad de har med på madpakken, former og farver
- Fri leg
- Sansekassen i vuggestuen
- Turdage ud i nærmiljøet
- Musik og bevægelse

- Middagsstunden med de helt små i vuggestuen, hvor der er mere nærvær
- Samling på stuerne

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi benytter os af forskellige metoder, for at skabe det gode forældresamarbejde. Vi ved, at det er vigtigt, at have en god kommunikation omkring barnets trivsel og læring. Da det er forældrene der kender deres barn bedst. Vi har en åben, ærlig og ligeværdigt dialog med forældrene om deres barn.

I institutionen ser vi både barnet i gruppesammenhæng og som det enkelte individ og i disse tilfælde kan barnet agere forskelligt.

På daglig basis benytter vi os af Family, som er vores kommunikations-plattform. Her kan forældrene tjekker deres børn ind og ud, vi kan skrive beskeder sammen og så lægger vi dokumentation op fra den enkelte dag, omkring dagens gang.

Derudover benytter vi os af den korte samtale, om barnet, i afleverings og afhentnings regi. Ydermere har vi årligt nogle faste traditioner/arrangementer så som: julefest og bedsteforældredag, hvor forældre eller bedsteforældre inviteres til hygge og socialt samvær.

Vi har forældremøde 2 gange om året, hvor der på det ene møde er valg til bestyrelsen og på det andet orientere vi om hverdagen på stuerne.

1 gang om året kan vi tilbyde forældresamtaler om det enkelte barns trivsel og for skolebørnenes vedkommende har vi skoleparatheds samtaler i november. Derudover har vi tidlig indkøring, opstartssamtaler, 3 måneders samtaler, overleveringssamtaler og samtaler efter

behov. Vi har et godt samarbejde med eksterne samarbejdspartner, så som tale/hørekonsulent, motorikkonsulent, psykologer og familierådgivere osv.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Et barn i en udsat position kan både være et barn med en svag socioøkonomisk baggrund, et barn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse, eller et barn som er i risiko for at stå udenfor fællesskabet.

I Femstjernen ser vi forskellighed som en ressource. Alle børn er forskellige og kan bidrage med hvert deres. Institutionen rummer en masse forventninger til hvordan man opholder sig i de forskellige læringsmiljøer. Hvis et barn har svært ved at afkode de forventninger som ligger i læringsmiljøet, kan barnet havne i en udsat position, da der implicit bliver skabt en deltagelsesbarriere. Personalet i institutionen gør dagligt en indsats for at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle, hvor der bliver tydeliggjort hvilke faste krav og forventninger der er til læringsmiljøerne. Hvis et barn havner i en udsat position, så guider og hjælper personalet barnet med at kunne navigere i udfordringen eller komme ud af den position. Det kan f.eks. være et barn som lige i dag har svært ved at finde en legekammerat.

Vi bruger trivselsvurderinger og relations cirklen 2 gange om året for at være sikker på at vi ser alle børn, deres behov og trivsel i børnegruppen.

Hvis vi modtager et barn, som er i en udsat position, enten socioøkonomisk eller fysisk/psykisk, er det første vi gør at få en god dialog med forældrene. Når vi får børn med særlige behov, vil vi tage afsæt i barnets problemstilling og følge barnets initiativ. Vi lægger stor vægt på, at det ikke er barnet som er problemet, men nogle udefra komne faktorer som gør sig

gældende. Vi vil tilpasse vores læringsmiljøer og tilrettelægge aktiviteter i grupperne så barnet bliver inkluderet i fællesskabet. Vi vil finde barnets styrker og vise anerkendelse overfor barnet. Vi vil lære børnegruppen, at se barnets potentialer.

Vi forsøger at guide forældrene i hverdagen og have en god og tæt kommunikation. Alt efter behov, har vi et tværfagligt samarbejde med flere professioner, som også kan gå ind og guide og hjælpe familien, samt os. Derudover kan der afholdes møder, også med de tværfaglige samarbejdspartnere.

I forhold til den daglige gang for barnet, vil der være fokus på nærvær og omsorg. Samt aktiviteter, som kan fremme barnets trivsel og udvikling, både på stuen og i mindre grupper. Der vil være en primær voksen, der følger barnet tæt i hverdagen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Femstjernen sætter vi samarbejdet med børnehaveklasserne højt og vi er af den overbevisning at læring sker gennem leg. Vi har børn som skal på mange forskellige skoler og vi prøver at have kontakt til dem alle. Vi besøger de skoler som barnet/børnene skal starte i, som ligger i Ringsted kommune.

Vi holder skoleparatheds samtaler med forældre til skolebørn i efteråret, hvor vi fortæller hvor børnene ligger rent udviklings-og sprogmæssigt og hvordan de fungerer i det sociale fællesskab. Vi vil også komme ind på evt. udviklingspunkter, som der skal arbejdes med.

Derudover har vi skolegruppe, som holder samling, hvor der tales om bogstaver og tal, hvilket er med til, at gøre børnene nysgerrige på læring. Børnene oplever en succes ved at kunne skrive et bogstav eller et tal og kunne skrive deres eget navn. De vokser ved at kunne

genkende et bogstav og sige et ord der begynder med bogstavet. Børnene skriver sit navn og arbejder med rim og remser, hvilket er vigtig forhåndslearning til når barnet skal lære at læse. Børnene skal lære at stå frem foran andre og fortælle, dette understøtter vi ved, at hvert barn skal op og stå ved tavlen og fortælle om f.eks. dagen i dag, hvilket de første par gange kan være grænseoverskridende og utrygt. Men med hjælp fra de voksne og de andre børn, forsøger vi at skabe et trygt miljø at være i. Så når vi når skolestart, oplever barnet at det er en succes at kunne stå frem foran de andre.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Femstjernen gør vi meget ud af at bruge vores nærmiljø. Vi besøger plejehjemmet, hvor vi bl.a. går Luciaoptog. Det giver børnene et fællesskab, da de er sammen om at optræde for de ældre. Børnene får kendskab til- og viden om hvad et plejehjem er og hvorfor de ældre er der. De får talt med de ældre og får på den måde indblik i, hvordan det var at være barn, dengang de var børn osv. Samtidig glæder vi de ældre, med et livligt børneliv.

Vi går i kirken til f.eks. høstfest, påske og jul. Vi finder det vigtigt at børnene kan lære om kultur, traditioner, æstetik og fællesskab. Derudover får de viden om Danmarks historien, da Skt. Bents kirke danner grundlag for en god snak om denne.

Ved at komme rundt til forskellige legepladser udfordres børnenes motorik. De lærer at gå på tur, holde i hånd, gå på række og lærer at begå sig i trafikken.

Vi benytter os af kommunens tilbud, Leg og bevægelse, hvor børnenes motorik udfordres. Her bliver børnene undervist af en instruktør, så skolebørnene møder undervisning og regler for brug af redskaberne. Børnene lærer at de skal lytte til alle voksne og ikke kun dem de kender.

Klosterlunden besøger vi hele året rundt. I sommerperioden ser vi underholdning i parken, hvilket f.eks. lærer børnene at sidde stille og lytte. Derudover stifter børnene bekendtskab med historiefortælling og teatrets verden. I vinterperioden kælker vi, hvis vejret er til det.

Vi bruger mange af kommunens kulturelle tilbud og oplevelser (sang, dans og musik). Vi ser det som vigtig indlæring, at børnene kommer ud blandt andre mennesker og derved lærer at kunne begå sig i fællesskabet, med alle dets normer og regler.

Vi bruger biblioteket og lærer hvordan man bruger det til f.eks. at låne bøger, højtlesning og benytter os af deres aktiviteter.

Derudover bruger vi f.eks. Kærhaveskoven til at fortælle børnene om natur og naturfænomener, livet i skoven, de 4 årstider, motorik udforskes både på motorikbanen og ved at undersøge, hvor højt man kan klatre op i et træ. Vi finder dyr, som vi overskrider grænser ved at røre ved. F.eks. regnorme og frøer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske børnemiljø

Vi vil indrette Femstjernen med lege- og læringsmiljøer, der styrker børnenes udvikling og kompetencer. Det er planen at indrette miljøer, hvor børnene i rollelege kan udvikle deres sociale kompetencer og miljøer der kan rumme plads til fordybelse i emner der optager børnene her og nu.

Vi vil også indrette et rum til sprogudvikling, hvor materialer m.m. er tilgængelige, og hvor en voksen kan arbejde med en gruppe børn, der har brug for en særlig indsats for sprogudvikling.

Vi har et rum med mulighed for motorisk udfoldelser.

Som beskrevet i vores vision vil vi indrette legepladsen, hvor udeliv, natur og miljø går hånd i hånd, samt skabe trykke rammer, hvor der er plads til fordybelse. Dette finder vi vigtigt, da vi dagligt bruger legepladsen og vores skov.

Det psykiske børnemiljø

For børnene er det vigtigste i institutionen at have gode venner. Mulighed for leg med bedste venner er højt prioriteret. I det daglige vil det pædagogiske personale sørge for at skabe legemiljøer, hvor alle børnene kan udvikle deres sociale relationer. Nogle børn har brug for voksenstøtte til at indgå i fællesskaber. Her betyder det meget, at den voksne er autentisk og nærværende og støtter barnet i de relationer det har og hjælper de børn som har brug for det, til at få skabt en bredere vifte af relationer til de andre børn.

Vi vægter både børns individuelle og sociale trivsel meget højt. Vi arbejder hårdt på at alle børn har en hverdag hvor de indgår i sociale relationer, hvor barnet har følelsen af at de blive set og hørt, hvor barnet føler sig tryk og som en del af fællesskabet. Vi arbejder med fri for mobberi for at styrke børnenes sociale kompetencer.

De voksne I Femstjernen er bevidste om, at vi fungerer som rollemodeller og går forrest når det handler om hvordan vi taler til- og agere overfor hinanden, børn og forældre. Vi holder den gode tone og anerkender forskellighed blandt de enkelte individer.

Det æstetiske børnemiljø

Vi vil arbejde på at skabe legemiljøer, så de er udfordrende, indbydende og inspirerende at færdes i, hvor hele børnegruppen kan udvikle sig og blive motorisk udfordret. Der skal være plads til fri leg på tværs af alder og køn.

Vi vil skabe et læringsmiljø hvor børnene gennem deres sanser påvirkes af rummet og rammernes udsmykning, atmosfære og indretning. Dette gælder både på legepladsen og inde på stuerne.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstema

I Femstjernen arbejder vi med en anerkendende pædagogik. Vi anerkender og støtter barnet for den det er. Det er derfor vigtigt, at vi i udviklingen af læringsmiljøer altid har børnenes

perspektiver med. Har vi det, får børnene de bedste forudsætninger for at kunne indgå i sociale relationer. Gennem legen får det enkelte barn mulighed for, i samspil med andre børn, at fordybe sig og udforske sig selv og hinanden.

Det er det pædagogiske personales ansvar at børnene i Femstjernen får medbestemmelse og guidning i hvordan man agere i samspil med andre børn. Samtidig skal vi understøtte børnenes nysgerrighed, deltagelse og engagement i forhold til deres trivsel, dannelse, læring og udvikling.

- Vi møder alle børn positivt og er nysgerrige på barnets perspektiver, tanker og følelser
- Børnene får forskellige opgaver, som passer til deres udviklingsniveau, f.eks. at dække rullebord i vuggestuen, eller deltage i madlavningen i børnehaven
- Vi tager udgangspunkt i børneperspektivet, når vi udvikler vores læringsmiljøer
- Vi vil lære børnene at udvikle empati via Fri for mobberi
- Vi giver børnene succesoplevelser, ved at lave forskellige lege og aktiviteter, så børnenes forskellige kompetencer kommer til udtryk, som forstærker deres selvtillid og selv-værd

Hvorfor gør vi det?

- For at vise børnene at deres meninger og holdninger bliver set og hørt
- For at tage udgangspunkt i børnenes dannelse, trivsel, læring og udvikling
- For at de lærer om følelsesregulering og konflikthåndtering
- For at de store kan lærer af de små og de små kan lærer af de store
- For at de lærer om normer og regler
- For at de lærer at vente på tur

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Femstjernen arbejder vi med børnenes sociale udvikling gennem hele dagen. Det er vigtigt at børnene lærer at begå sig blandt andre børn og voksne. Gennem leg hjælper vi børnene med at få de basale kompetencer der skal til for at få relationer til de andre børn. Det kan være børnestyret leg, men også voksenstyret.

Børnene spejler sig i de voksne, derfor er det vigtigt at vi går forrest, ved siden af og bagved i legen og er tydelige rollemodeller, som kan vise hvordan vi er sociale på en god måde.

Empati

- Vi sætter ord på børnenes følelser (ked af det, glad osv)
- At kunne vente på tur
- At skiftes til at dele knækbrød ud
- At lytte til hinanden, når der bliver fortalt
- Gåtur, hvor man tager hensyn til sin gå-makker
- At hjælpe hinanden op på rutsjebanen i skoven
- At vise omsorg, hvis nogen er kede af det

Hvorfor gør vi det?

- Vi møder dem med et positivt sind, i børnehøjde, for at de føler sig set og hørt, ligeværdige og accepteret
- For at danne relationer og venskaber barn/barn og barn/voksen
- For at lære at aflæse andre
- For at lære at begå sig i et socialt fællesskab
- For at blive omsorgsfuld
- For at kunne hjælpe andre

Sociale fællesskaber

- Børnene vælger selv legekammerater, men er der et barn i en udsat position, så guider vi til at finde en eller flere legekammerater
- Når vi laver aktiviteter, bliver der skabt et fællesskab med deltagelsesmuligheder
- Børnene lærer at deles om legetøjet
- Børnene hjælper med at rydde op efter sig selv

Hvorfor gør vi det?

- For at lære hvordan man begår sig i samfundet og hvordan man agere overfor andre individer
- For at kunne samarbejde
- For at kunne afkode andres mimik og aflæse deres grænser
- For at lære der er plads til forskellighed
- For at lære at tage ansvar
- For at lære at når man starter noget op, skal det også afsluttes
- For at lære at dele
- For at kunne aflæse, tilgodese og respektere andre

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Femstjernen har vi fokus på sprog og sprogtiltagelsen. Vi ser os selv som rollemodeller, og sætter ord på og støtter børnene i deres sproglige udvikling. Det er vigtigt for os, at børnene lærer at kommunikere, så de kan få sat ord på deres hverdag og hvordan de har det. Derudover er kommunikation en vigtig faktor, for at mindske de konflikter der kan opstå. Vi har også fokus på hvordan de små kan lære at kommunikere gennem mimik og gestik. Vi vil lære børnene at kommunikere, så de kan indgå i sociale relationer.

Der er udarbejdet en sproghandleplan som vi tager udgangspunkt i når vi arbejder med børnenes sprog 0-2 år, 3-6 år.

Sprog

- Vi holder samling på stuerne, hvor vi får sat ord på dagen
- Vi synger, rimer, leger med ord og de ældste børn i huset har fokus på bogstaver og tal
- Vi spiller spil
- Vi har dialogisk læsning og højtlesning

- Vi tager udgangspunkt i børneperspektivet
- Vi kigger i pegebøger og snakker om farver, former, dyr og meget andet
- Vi bruger Hv - spørgsmål i dialog med børnene
- Vi leger med ord, så børnene får øvet deres mundmotorik
- Vi øver genkendelighed
- Vi lytter til hinanden
- Vi øver at modtage en kollektiv besked
- I vuggestuen arbejder vi med sprogtrappen

Hvorfor gør vi det?

- For at øve koncentration
- Vi vil gerne både have det visuelle og tale med, da nogle børn lærer bedst ved at se tingene, samtidig med at de hører ordet
- Vi tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, så børnene kan se og føle at de har medbestemmelse
- For at udvide deres ordforråd

Kommunikation

- De voksne går forrest og viser børnene hvordan vi taler til, med og om hinanden
- De lærer at få sat ord på deres følelser
- De lærer om konflikthåndtering
- De lærer at skabe legerelationer
- De lærer at vi taler alle pænt til hinanden
- De lærer at forstå andres grænser
- De lærer at forstå andre gennem mimik og gestik

Hvorfor gør vi det?

- For at de kan klare små konflikter selv
- For at lære at man kan hente hjælp hos en voksen
- For at børnene selv er i stand til at kunne indgå i relationer med andre børn
- De skal lære at vise empati for hinanden, når man kan se at andre børn er f.eks. kede af det, vrede eller glæde

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Femstjernen har vi altid fokus på krop, sanser og bevægelse. Vi benytter os af forskellige aktiviteter og læringsmiljøer for at belyse hvordan vi kan bruge kroppen og sanserne i hverdagen. Vi ved at børn lærer bedst ved at bruge kroppen, derfor har vi dagligt planlagte aktiviteter, som indebærer bevægelse eller sanserne. Det er vigtigt at alle børnene lærer at mærke deres egen krop og lærer hvad de forskellige sanser kan bruges til. Det gør vi bl.a. gennem nedenstående eksempler:

- Sansekasse
- Motorikdag
- Ture i skoven
- Hjælper i køkkenet
- Børneyoga
- Afslapning med musik
- At vaske fingre
- Klatre op på en stige og hoppe ned igen (på stuen)
- Børnene klatre selv op i deres barnevogne
- Leg og bevægelse

- Tumblelege, hvor de mærker deres egen krop og andres
- Vi runder alle 5 sanser hver dag
- Gestik - tegn til tale og påtale af følelser

Hvorfor gør vi det?

- For at lægge grundstenen for deres fysiske og psykiske udvikling
- For at børnene bliver kropsbevidste
- For at børnene lærer deres sanser at kende
- Vi bruger krop og bevægelse, til at skabe et fællesskab/samarbejde
- Vi bruger skoven gennem årstiderne, i forhold til grov motorikken og sanserne generelt
- Vi bruger tegn til tale, for at give de mindste børn muligheden for at udtrykke deres behov

---

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Femstjernen har vi fokus på udeliv, hvor vi primært er ude hver dag. Vi mener at det er vigtigt at børnene kommer ud og får en bred viden om dyr og planter i naturen. Vi undersøger hvordan vi kan bruge naturen, og hvordan vi passer på den. Vi udforsker dyrelivet, både på legepladsen og i nærområdet.

Vi giver børnene en viden om årstider. Vi følger årstiderne, hvor vi undersøger hvad der sker og hvordan de kan genkendes. Vi arbejder både inde og ude, og benytter os af alle de muligheder naturen giver os.

Science skal være med til gøre børnene nysgerrige på hvorfor ting sker. Vi finder det vigtigt at være med til at støtte børns nysgerrighed, og være undersøgende på hvor f.eks. regnen forsvinder hen. Vi arbejder med science i alle aldre. Hos de mindste børn kan det være små forsøg med farver eller at se noget vi planter vokse. Hos de større børn kan der undersøges en masse i forhold til massefylde, syre/base indikatorer osv. Uanset alder, forsøger vi at skabe en undrende interesse hos alle børn.

Natur

- Vi vil både bruge vores legeplads, vores skov og benytte os af de muligheder der er i nærområdet f.eks. Kærehave skoven, åen, Klosterlunden og de omkringliggende legepladser
- Fra maj til september, vil vi en dag om ugen lave mad over bål
- Vi vil præsentere børnene for dyr, planter og naturens gang
- Vi vil bruge iPad til at søge viden
- **Vi vil have 3 skraldespande på stuerne, til restaffald, papir og bio**
- Vi vil sætte to regnvandstønder op, så børnene lære at regnvand kan bruges til mange andre ting end leg
- Vi vil tage udgangspunkt i børnenes perspektiver

Hvorfor gør vi det?

- For at børnene får et bredt kendskab til naturen, de skal lære om dyr og planter. De skal lære at respektere naturen og passe på miljøet
- For at gøre dem nysgerrige på naturen og naturfænomener
- For at lære børnene om hvor vigtigt det er for miljøet at vi affaldssorterer
- For at de kan føle, se, smage og dufte

Science

- Vi laver små forsøg i naturen f.eks. spire og plantefarver, undersøger fotosyntese osv.
- Vi laver små eksperimenter, for at vække børnenes nysgerrighed og skabe muligheder, og for at børnene kan lære at se verden på en anden måde.
- Vi undersøger former - Trekant, rund, firkant, stor/lille, mange/få
- Vi undersøger forskellige tings massefylde (let, lettere, lettest) (æg, fjer osv.)

Hvorfor gør vi det?

- For at give børnene en viden om hvad der sker med X hvis vi udsætter x for varme, kulde eller andet
- For at vise børnene de processer som kan ske, hvis vi leger med tingene gennem eksperimenter
- For at udvikle en naturlig nysgerrighed på de muligheder eksperimenter og forsøg giver os

---

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Femstjernen har vi fokus på kultur, æstetik og fællesskab, da vi finder det vigtigt at børnene lærer noget om egen, så vel som andres kultur. De skal lære at der er forskelligheder, og at selvom et barn fra f.eks. Indien bor i Danmark, kan barnet stadig havde nogle andre traditioner end de danske.

Indretningen på stuerne, vil rumme læringsmiljøer til alle børn, så der f.eks. både er plads til at læse/få læst en bog, plads til vilde lege, eller lege med biler på tæppet. Fællesskabet skal give alle børn deltagelsesmuligheder, så vi hjælper og guider børnene, så der ikke er børn som havner i udsatte positioner.

Vi arbejder med kulturelle forskelle, traditioner og værdier. Derudover arbejder vi med kunstneriske aktiviteter, som kan lære børnene at udtrykke sig æstetisk. Uanset om vi arbejder med kultur eller æstetik, vil vi i Femstjernen altid have fokus på fællesskabet. Fællesskabet skal rumme alle børn, og det er vores ansvar som voksne, at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn. Nedenunder er der eksempler på vores fokusområder.

- Danske traditioner
- Vi er kulturelle når vi tegner, maler eller kigger i bøger

- Vi går på tur og besøger kulturelle steder (kirke, bibliotek, plejehjemmet)
- At høre musik
- At høre historier (H.C Andersen bl.a.)
- At lære at navigere i samfundet på en etisk forsvarlig måde, i forhold til sig selv og andre
- Deltagelse i fællesskabet handler om at have forståelse for egne og andres kulturelle baggrunde og traditioner
- Vi lærer om normer. At spise pænt, generel god opførsel osv.

Hvorfor gør vi det:

- For at lære om forskellighed på baggrund af kultur
- For at lære om verden
- For at udvide deres horisont
- For at give dem mod på at smage mad fra andre kulturer

Danske traditioner

- Det er her vi bor og sådan vi gør
- Integration i den danske kultur
- Kultur i kontrast - hvis vi har børn på stuen med en anden kultur, hører vi om deres kulturarv

Kreativitet

- For at gennemgå en læringsproces, der viser deres indre følelser
- For at lære at udtrykke sig æstetisk

Kulturelle steder

- For at lære om nærmiljøet
- For at lære om traditioner
- For at lære at der er forskellige kulturelle muligheder (tro)
- For at lære om forskellighed og livets lange vej
- For at danne et fællesskab/relationer mellem aldersgrupper

iPad

- For at vi kan undersøge forskellige ting
- For at skabe en fælles fordybelse om f.eks. et dyr

Navigere etisk

- For at kunne navigere og indgå i samfundet
- For at de kan lære at vise hensyn til andre
- For at lære at respektere andre

- For at de gennem erfaringer, skal lære de grundværdier der er i samfundet

---

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

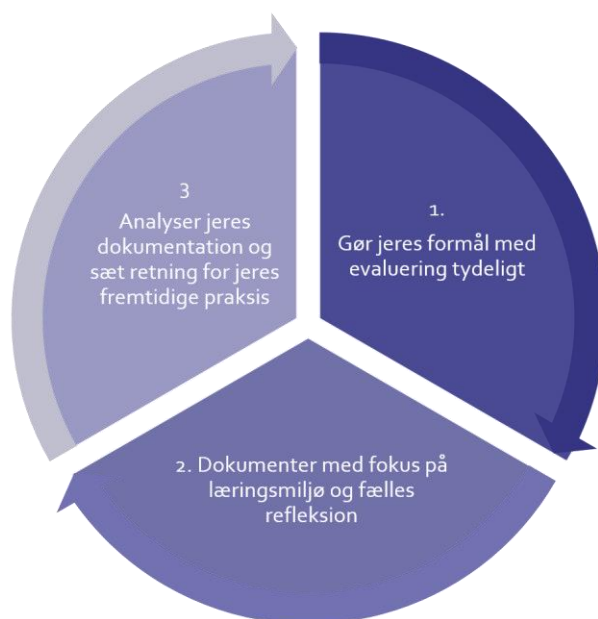
I Femstjernen bruger vi platformen Famly. Vi bruger Famly til at dokumentere institutionens pædagogiske praksis ved f.eks. dagligt at lægge billeder op af dagens aktiviteter med en lille tekst til.

Vores forældre kan følge med i børnenes hverdag på Famly og kan komme og spørge ind til det de har set og læst, hvilket er med til at skabe en åben kommunikation og viden om Femstjernens pædagogiske praksis.

Vi vil i Femstjernen løbende evaluere sammenhængen mellem:

- Det pædagogiske læringsmiljø, med øje for børnenes perspektiver
- Børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- De daglige rutiner, som udgør de vigtigste livs- og læringsrum for børnene

Vi vil gøre brug af følgende model i evalueringen af sammenhæng mellem den pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring.

Vi vil bruge følgende skema til at undersøge om vi har nået det mål vi har sat for aktiviteten eller om der er noget i forhold til vores pædagogiske praksis og børnenes perspektiver vi skal ændre på.

Vi vil bestræbe os på i hver aktivitet at sætte mål for børnene og mål for det pædagogiske personale.

Vi bruger skema til handling i det pædagogiske arbejde.

Det vil vi gøre at disse er afgørende faktorer for udviklingen af kvaliteten af den pædagogiske praksis.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil på et personalemøde gennemgå og evaluere vores læreplan.

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC